

„Wij zijn op weg den vrede te verliezen”

De meening van prof. Karl Barth

(Van onzen specialen verslaggever)

Ik dwaalde door de mooie buitenwijken van Bazil, die niet onderdoen voor een Kralingen of een Amsterdam-Zuid, op zoek naar prof. dr. Karl Barth, die reeds eerder van zich deed spreken door zijn opvattingen met betrekking tot het Duitsche probleem. Voor een zeer Nederlandsch aandoend heerenhuis stond ik stil, doch vóórdat ik had aangebeld stond een middelgroot gebilde zestiger voor mij, die de vraag stelde: „Wen suchen Sie?” „Als u Karl Barth bent, zeide ik, dan heb ik dengene, dien ik zoek voor mij”. Lachend troonde de wereldberoemde hoogleeraar ons naar zijn studeerkamer, een matig groot vertrek, waar heusch niet zooveel boeken stonden.

— Mijn meening inzake Duitschland?ja, die is eigenlijk nog niet geheel gevormd. Morgen ga ik voor vier maanden naar Bonn, waar ik ongetwijfeld met vele Duitsche studenten in aanraking zal komen. Zoekt U mij daarna nog eens op.

— Maar U hebt toch al eens Uw meening in de Nederlandsche pers weergegeven? Is die meening niet veranderd?

— Eenigszins wel. Ik heb reden om pessimistischer te zijn dan toen. Iedere leek kan op zijn vingers uittellen, dat een volk van 70 miljoen inwoners, dat beroofd is van zijn voornaamste agrarische gebieden en welks industrie tot 50 pct. wordt teruggebracht, niet kan voortleven. Dit moet vroeg of laat tot een explosie leiden. Ik zie nu even af van alle gevoelskwesties.

— In Nederland wonen meer dan 250 menschen op 'n vierkante km., in Duitschland slechts 150.

— Maar U hebt een handel, een verkeer en een vrije uitlaatklep naar de zee.

— Als wij nu eens afstappen van de materiele zijde van het vraagstuk en het gevoel, of liever gezegd

vertelde, dat in de Russische zone meer dan 100.000 vrouwen en meisjes door de overwinnaars zijn verkracht. Zullen de kinderen en broers van deze vrouwen en meisjes daardoor ooit nog een achting voor de democratie krijgen?

— De Russen noemen zich misschien wel democraten, maar in feite zijn zij het nooit geweest. Worden overigens de geallieerde wandaan van Duitsche zijde niet geweldig aangedikt teneinde een nieuw nationalisme of een nieuwe mythe aan te kweeken?

— Dit is zeer wel mogelijk. Het Duitsche volk is gedwee en arbeidzaam. Wanneer de geallieerden metterdaad toonen wat democratie is, kan er sprake zijn van een heropvoeding van het Duitsche volk. Het Duitsche nationalisme of het Deutschtum bestaat van 1870 af; het is door intellectueelen als Richtte, Hegel en Nietzsche aangewakkerd en ook thans is het weer de intellectuele bovenlaag, die een nieuw nationalisme aan de bevolking opdringt. Hitler behoorde niet tot een intellectuele groep; hij vormt een uitzondering hetgeen nog fataler is geweest.

— Wanneer wij in Nederland onze bevooroordeeldheid van ons zouden afschudden, dan kunnen wij zeer goed met U meevolen. Wie garandeert ons echter dat de Duitschers een menschaardige behandeling zouden weten te waardeeren? Wij willen waakzaam zijn, want nooit, nooit mag ons weer zooiets overkomen wat in den afgelopen oorlog is gebeurd.

— Denk niet dat ik slapheid predik. De Duitschers hebben den oorlog verloren en dat zij op het oogenblik hongeren is hun verdiende schuld. Maar er moet in ieder geval een rechtvaardigheid en menscheeljkheid heerschen, waaruit blijkt, dat wij onze vijanden liefhebben.

Op de tafel stond een flesch port en een kistje heerlijke sigaren. In het vuur van ons gesprek waren wij daaraan niet toegekomen. Een afscheidstelefoontje rinkelde door de kamer. De secretaresse van den grooten theoloog kwam binnen en sprak over koffers pakken. Ik wenschte den hoogleeraar een goede reis toe en sprak de hoop uit, dat ik over maanden een gunstiger oordeel van hem mocht hooren.

Prof. KARL BARTH

de humaniteit een woord laten meespreken. U weet wat de Duitschers ons hebben aangedaan. Dat vergeten wij nooit en wij zijn slechts bereid te vergeven, wanneer het Duitsche volk blijkt geeft van berouw voor de ellende die het anderen heeft veroorzaakt.

— Juist, boete doen is alleen mogelijk wanneer de Duitscher het gevoel heeft, dat de democratie een betere regeeringsvorm is dan de dictatuur. Op het oogenblik gedragen de geallieerden zich in Duitschland zoo slecht, dat men in het algemeen het gevoel heeft van de wal in de sloot te zijn gekomen. Op het oogenblik zeggen velen weer in Duitschland: Zie je wel dat Hitler gelijk gehad heeft; nu wij verliezen komt eerst de groote ellende”. Wij moeten den Duitschers toonen, dat democratie recht en menscheeljkheid beteekent. In Duitschland heerscht een ongeorganiseerde chaos, die nog erger is dan de georganiseerde chaos onder het Hitler-regime. De geallieerden hebben den oorlog gewonnen, doch wij zijn op weg den vrede te verliezen.

Dezer dagen kwam een predikant uit Berlijn bij mij op bezoek, die